N°. 125. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en ***NIEUWS-*** **BLAD,**

Zondag en Maandag **27 en 28 Mei.**

Duitschland.

Frankfort, den 25sten Mei.

Rijkens berigten uit Berlijn tot den 20sten zijn de keizer en keizerin van Rusland, met hoogstderzelver kinderen, de groothertogin *Alexandra* en de groothertogen *Nicolaas* en *Michiel* in den namiddag van den 19den te Berlijn aangekomen en hebben de zoo hen in gezelschap gebragte aanteekenaren op het koninklijk slot betrokken. Z. M. de Keizer van Rusland was in den vroegen morgen van den 19den te Vogelsdorf, op de laatste station van Berlijn, aangekomen en wachtte aldaar de keizerin af, die hooge aangenaam verrast werd haren doorluchtigen gemaal te ontmoeten, reeds zij nog op een verren afstand, als op eene inspectie-reis naar Bessarabie zijnde, vermoedde. De keizer had dag en nacht voortgereisd en was derhalve uitermate vermoeid. Het keizerlijk paar kwam des middags in Friedrichsfelde, het naaste dorp bij Berlijn aan, waarheen al de leden der koninklijke pruisische familie, HH. russische MM. waren te gemoet gereden. De ontmoeting, vooral van de keizerin met den koning, haren vader, was treffende. Ten half zes kwamen de gezamenlijke hooge personen op het koninklijk slot te Berlijn, onder het gejuich der duizenden nieuwsgierigen die zich over den weg en voor het slotplein verzameld hadden en wier geestdrift niet tot bedaren kwam dan tot dat de keizer en keizerin, van hunne kinderen omgeven en door de koninklijke familie vergezeld, zich op het balkon hadden vertoond. Des avonds ten acht ure had er eene zoogenaamde groote tapice plaats, waartoe de muzijkkorpsen van zoovele regimenter bijeen waren, die een personeel van 640 muzijkanten en 404 trommelslagers uitmaakten. De in Berlijn aanwezende officieren en generaals waren gezamenlijk daarbij tegenwoordig. De russische en pruisische volksliedenen werden aangeheven en de festiviteit met den russischen tapice en een avondgebed besloten. De hooge personen vertoonden zich daarbij huishoudelijk op het balkon.

Den 20sten had er bij den Keizer van Rusland een groot militair diner van 400 couverts plaats, waarop alle officieren van den staf genoodigd waren. Den 21sten zou er eene groote parade, en op den 22, 26 en 27sten de groote manoeuvres der troepen bij Berlijn vereenigde troepen, plaats hebben. Hoe lang de Keizer te Berlijn zou vertoeven was nog onbekend. De Keizer moest dan, dat er des gehelen zomers zou doorgebragt worden.

Z. M. de Koning van Wurtemberg werd den 22sten te Berlijn gewacht.

— Zoo men hier te Frankfort vermoedt zullen er ter gelegenheid van het verblijf der keizerlijke familie te Berlijn diplomatieke onderhandelingen gevoerd worden. Omzeker is het echter in hoever de tegenwoordigers der westelijke mogendheden daarbij zullen toegelaten worden.

— Z. M. Keizer *Nikolaas* heeft den aartsbisschop van Minsk, *Kikanor*, en den aartsbisschop van Chersom, *Gawriël*, met zijne Wladimirs-orde, 2de klasse, beschonken.

— In Hanover loopt het gerucht, dat de Koning voornemens zou zijn een post van kabinets-minister te schaffen, maar dat de heer *von Schele* de portefeuille van buitenlandsche zaken aan behouden. Ook wilde men weten dat te Berlijn over het huwelijk van den Hanoverschen Kroonprins met eene zeer voorname Prinses zou onderhandeld worden.

— H. M. de Koningin-weduwe van Sardinie is den 11den dezer te Rome aangekomen en aldaar met bijzondere onderscheidingen ontvangen geworden. Den dag na hare aankomst was Hoogstdezelve met buitengewoon veel plegtigheid naar het Vatikaan gereden om bij Z. H. den Paus hare opwachting te maken.

— Het door een beijersch blad medegedeelde berigt, dat de beijersche gezant bij den bondsdag, de heer *von Wiegl*, zijn ontslag zou hebben genomen wordt van goederhand gelogenstraft.

— Volgens een berigt uit Konstantinopel van den 2den dezer, behoorde onder de nieuwe hervormingsplannen des Sultans ook dat, om de verordeningen op de paspoorten die in de Europesche staten bestaan, ook in zijn rijk in te voeren, waarin men een genoegen en nuttigen waarborg voor de publieke veiligheid meende te vinden. De in te voeren passen zullen in de fransche taal zijn gesteld.

Uit Kurdistan en uit Thessalie had men te Konstantinopel geruststellende tijdingen ontvangen; de rooversbenden in laatstgenoemde provincie, waartegen onlangs door het grieksche bestuur krachtdadige maatregelen genomen waren, zouden, naar luid van dezelve, geheel en al verspreid zijn geworden, en de door *Mahmoud*-khan aangevoerde oproerige Kurden-stam, door *Reschid*-pasha eene volkomene nederlaag zijn toegebragt.

— Te Weenen waren den 18den dezer genoteerde 5 pCt. op 99; 4 pCt. 101 ¼; 3 pCt. 82 ¼; Bankact.

Nederlanden.

Breda, den 26sten Mei.

Zijne Majesteit heeft den heer *H. Rutgers*, pensionair van het stadhuis te Maastricht, eervol uit die bekleding ontslagen en pensioen verleend.

Ook is door Hoogstdezelve met den laatsten dezer maand eervol uit het vaste korps zee-officieren der nederlandsche marine ontslagen de luitenant ter zee der 2de klasse *A. H. Bischop Siewertsz*.

In hunnen rang en ancienniteit zijn bij het leger in de Gestichten overgeplaatst, de tweede luitenants van de 2de en 9de afdeelingen *C. de Agé* en *W. E. Kroesen*.

Eervol is ontslagen, met genot van pensioen, de ontvanger van 's rijks belastingen te Wolvega en Oldeberkoop, *J. H. van Riesen*.

— Het dezer dagen door de regering vastgestelde reglement op het verleenen van pensioenen ten laste van den Staat, aan Roomsch-Katholijke geestelijken wegens vervulde kerkelijke dienst, behelst de volgende tien artikelen:

Art. 1. De Roomsch-Katholijke geestelijken, binnen dit Rijk geplaatst, hebben aanspraak op pensioen, ten laste van den Staat, wanneer zij veertig jaren lang, na hunne wijding tot priester, kerkelijke dienst verrigt en den ouderdom van vijf en zestig jaren bereikt hebben.

Art. 2. Zij, die den bij het vorige artikel gevorderden ouderdom niet bereikt hebben, of minder dan veertig, doch meerder dan tien jaren in kerkelijke dienst zijn geweest, zullen tot het verkrijgen van pensioen, ten laste van den Staat, in aanmerking komen, wanneer behoorlijk bewezen ziels- of ligchaamsgebreken hen volstrekt buiten staat stellen, om langer in kerkelijke dienst te kunnen blijven.

Art. 3. Minder dan tien jaren kerkelijken dienst geeft in geene gevallen aanspraak op pensioen, ten laste van den Staat.

Art. 4. Door kerkelijke dienst worden ten deze verstaan wereldlijk vervulde, of waargenomen geestelijke ambtsbetrekkingen of openbare kerkelijke bedieningen, waartoe een priester door de bevoegde kerkelijke overheid is benoemd of aangesteld geworden.

De enkele hoedanigheid van priester geeft alzoo geen aanspraak op pensioen aan hem, die geene geestelijke ambtsbetrekking heeft bekleed, noch in eenige openbare kerkelijke bediening is geplaatst geweest.

Art. 5. Kerkelijke dienst, door Nederlandsche geestelijken buiten het grondgebied van den Staat verrigt, geeft geene aanspraak op pensioen.

Kerkelijke dienstijd, in 's Rijks overzeesche bezittingen verkregen, komt, zoo mijn als het deswege uit de koloniale kas te verleenen pensioen, bij de toepassing van het tegenwoordige reglement in aanmerking.

Art. 6. Andere dan kerkelijke diensten, door eenen geestelijken aan den Staat bewezen, zullen, voor zooverre dezelve met pensioen kunnen vergolden worden, bij de berekening van zijnen dienstijd in billijkheid kunnen worden goedgedaan.

Wanneer voor zoodanige diensten reeds pensioen is verleend, alsdan zal het bedrag daarvan in vermindering komen van dat, hetwelk over den gezamenlijken dienstijd, berekend op den voet van dit reglement, kan worden verkregen.

Art. 7. Het pensioen van eenen Roomsch-Katholijken geestelijken, die veertig jaren, of daarboven, gediend heeft, wordt bepaald op vier honderd gulden.

Voor minderen dienstijd zal het pensioen van hen, die in de termen van art. 2 vallen, berekend worden tegen *f* 10 per dienstjaar.

Art. 8. De Koning behoudt zich voor, om in bijzondere gevallen aan zoodanige geestelijken, welke eene hoogere geestelijke ambtsbetrekking, of openbare kerkelijke bediening, den dienst van pastoor, hebben bekleed, naar gelang van de door hen bewezen diensten, een hooger pensioen te verleenen, dan dat, hetwelk zij volgens het vorige artikel, zouden kunnen aanspraak maken.

Art. 9. Alle aanspraak op het verkrijgen van pensioen, wegens kerkelijke dienst, gaat verloren, wanneer een geestelijke, ten gevolge van zijn verzoek of anderszins, aanvaard te zijn ontslagen, voor zijne ambtsbetrekking eigendunkelijk of misdadiglijk mogt bedanken, of de hem opgedragen kerkelijke bediening eigendunkelijk of willekeurig mogt verlaten, of wel, om redenen van wangedrag van zijne ambts- of bediening worden ontzet.

Bij art. 10 is bepaald, dat de geestelijken, welke genieten naar aanleiding van dit reglement, op pensioen te mogen aanspraak

maken, zich, ter verkrijging daarvan, bij een schriftelijk verzoek tot den Koning zullen behooren te wenden.

— Met den 1sten Julij aanstaande zal het naburig kamp van Rijen weder door een gedeelte van het leger worden betrokken om later door een ander gedeelte te worden afgelost. Zoo men vernemt zouden de afdeeling grenadiers en de beide bataillons jagers dit jaar gezamenlijk, in de maand Augustus, het kamp betrekken.

— Woensdag namiddag ten 4 ure is te Rotterdam van 's lands werf met goed gevolg van stapel geloopen Zr. Ms. brik *Venus*, groot 18 stukken.

— Naar men vernoemt is bij koninklijk besluit van den 23sten bepaald, dat het door den heer *Snatich*, wonende te 's Gravenhage, aangeboden model van een door hem uitgevonden werktuig tot redding van menschen en goederen, in geval van brand, zal worden geplaatst in de rijks-verzameling van modellen, die onder het toezigt van de administratie voor de nationale nijverheid staat, en dat wijders tot aanmoediging en voor de kosten van vervaardiging den uitvinder zal worden verleend eene gratificatie van *f* 500.

— Te Appingadam is na eene kortstondige ziekte den 20sten Mei overleden de heer Mr. *H. J. van Boneval Faure*. Hij bereikte den hoogen ouderdom van 83 jaren, aan welke bij meer dan eene halve eeuw in dienst van den lande, en sedert 1811 als president der 1e Appingadam gevestigde regtbank, van eersten aanleg heeft doorgebragt. Tot aan zijnen dood toe was hij in de vervulling zijner ambtspligten vol ijver en met den besten wel bezield, terwijl zijne persoonlijke hoedanigheden hem algemeen deden hoogschatten.

— De fransche post is heden nacht alhier niet aangekomen. Een der Brusselsche bladen plaatst een berigt uit Mons, van gisteren morgen, kwartier voor twaalf uren, houdende, dat de parijsche post aldaar toen nog niet gearriveerd was en men verondersteldde dat het rijtuig wederom onder weg was gebroken. De herhaalde ongelukken en het gedurig oponthoud op den weg, meende men daar, dat niet altijd aan de gebrekkige inrigting der wagens, aan den slechten staat der wegen, of onbehendigheid des postilions kon geweten worden; andere oorzaken, wellig kwaadwilligheid, moesten daar achter schuilen.

— De ongelukken met stoombooten voorvallende zijn vooral veelvuldig in de Vereenigde Staten. Het volgend droevig voorbeeld wordt thans wederom van daar gemeld: "Den 25sten april, verliet des morgens vroeg ten vijf ure, de stoomboot *Moselle* de haven van Dinsdag, aan boord hebbende een groot getal passagiers, meerendeels Duitschers, naar Saint-Louis zich begevende. Ten einde de kaden met eene groote snelheid voorbij te varen, had men de stoomkracht verdubbeld. Tot op omtrent drie vierde mijl van de afvaartplaats ging alles goed; doch toen sprongen de beide ketels te gelijk rijd met een verschrikkelijk gewelf. Al de personen die zich aan boord bevonden, werden gedood of zwaar gekwetst. De kapitein werd in een der straten van de stad omtrent 80 yards van het vaartuig geworpen en dood opgenomen. De stuurman werd tot op eene hoogte van 100 voeten in de lucht geslingerd, waarna hij in de rivier neerkwam en levenloos daaruit gehaald werd. Een scheepsjongen werd dood op een dak gevonden. Uit de kajuit werden 17 vrouwen opgenomen; vele andere personen zijn niet wedergevonden.

"Voor de nieuwsgierigen, die zich naar de haven begeven hadden om de boot te zien afvaren, was het een verschrikkelijk schouwspel, boven hun hoofd, lijken of gedeelten derzelve, wier bloed op hen neerdroop, te zien voortgeslingerd. Het getal der slagtoffers wordt op 100 begroot; vele waren geheel mismaakt en onkenbaar."

Twee honderd passagiers bevonden zich bij de afvaart op de boot. De oorzaak van het ongeluk lag blijkbaar aan den kapitein, die de snelle vaart van zijn bodem willende toonen, onvoorzigtig de vereischte veiligheidsmaatregelen veronachtzaamde, en zijne onvoorzigtigheid met zijn leven moest boeten."

Te Brussel houdt men zich in de laatste dagen op de beurs en in de bijzondere kringen voornamelijk slechts bezig met het stedelijk bestuur en deszelfs verdeeldheid met de bewindslieden. In de jongste buiteukomsten van de stedelijke regering is besloten tot het publiek maken van een verslag over de tegenwoordige financiele gesteldheid der stad en de oorzaken die hare finantien in zulk een deerniswaardigen toestand als het geval thans is, gebragt hebben. Dit stuk zou gisteren aan de leden van den raad zijn rondgedeeld en met veel vrijmoedigheid gesteld zijn; de oorzaak der verlegenheid moet daarin deels aan de omstandigheden en gebeurtenissen, deels aan den onwil van het bewind om de stad ter hulp te komen of regt te doen wedervaren, toegeschreven worden. Het afgetreden stedelijk bestuur heeft voor zich de overdrevene liberale partij en al de brusselaars, die eene buitengewone contributie duchten, om gelden bijeen te zamelen tot schadevergoeding voor de in de stad bedreven plunderingen. Voor het overige wordt de dag van den 31sten, waarop de kiezen voor een nieuw bestuur bepaald zijn, met groot verlangen te gemoet gezien. Zoo men de liberale partij gelaven kan, zouden al de afgetredene regeringsleden met eene groote meerderheid wederom tot een parlementslid worden gekozen; — een uitslag waardoor het bestuur in groote moeijelijkheid kan gewikkeld worden. Andere lieden vermeenen echter dat de keuzen anders zullen uitvallen.

— De gouverneur der provincie Antwerpen, *Rogier*, is van eene reis door Beijeren naar Parijs gedaan, te Antwerpen terug gekomen.

— Men schrijft uit Aken, dat de maire van de gemeente Vaal, met toestemming van den vrederegter van Heerle de driekleurige vlag van den kerktoren heeft doen wegnemen. De belgische district-commissaris heeft dien ten gevolge, naar men zegt, de vrederegter van Heerle doen arresteren, volgens anderen zou dit wel het voornemen zijn geweest, doch die heer zich door de vlugt hebben gered. Dit gedrag van den district-commissaris der belgische regering bewijst, dat hetzelve de bewegingen tracht te ondersteunen, en niet, zoo als zij den schijn tracht te geven, dezelve tegen te gaan. De berigten, dat namens die regering gezanten zijn afgezonden om de bewegingen te doen ophouden, zijn dus blootelijk geruchten.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren (25 *Mei*) waren genoteerd: Belg. 102; O. Met. 106¼; Sp. 21⅛, ¼; difer. 6; Nap. r. 93⅜; Rom. L. 102; Certif. te Antw. 100½; Braz. 79¾. — Wissel op Amst. en Rott. ⅛ pCt. verl.

Uit de Londensche bladen tot den 23sten dezer, blijkt dat het britsche ministerie den vorigen avond in het Lagerhuis zeer onverwachts eene niet geheel onbelangrijke nederlaag heeft geleden. Ten gevolge eener motie van sir *E. Wilmot*, was namelijk het huis teruggekomen op zijn vroeger besluit, dat de geheele afschaffing der slavernij in de kolonien niet voór 1 augustus 1840 zoude geschieden, en heeft hetzelve nu, schoon slechts met eene meerderheid van drie stemmen als deszelfs meening verklaard, dat ook de zoogenaamde halve slavernij of de leerlingschap (*apprentice-ship*) der negers, onmiddellijk moet ophouden. Verscheidene leden, die anders meestal het ministerie ondersteunen, hebben de gepastheid en regtvaardigheid van dezen maatregel betoogd. Vooral heeft eene redevoering van den romanschrijver *Bulwer*, in dien zin indruk gemaakt. Het gevaar van het ministerie, dat zich bij vroegere gelegenheden stellig tegen alle verandering van het tijdperk waarin de negers als leerlingen of werklieden moeten arbeiden, bestaande, vond slechts zwakke verdedigers, die ministers zelven bewaardden het stilzwijgen, zoo het schijnt in de verwachting, dat van deze of gene bekwame spreker van de behoudende partij hun te hulp zoude komen. Die verwachting werd echter niet vervuld; en er bleef aan de ministers niets anders over dan om te verklaren, dat wanneer dit besluit in den vorm van wetsontwerp zoude voorgedragen, de regering zich tegen de aanneming daarvan ten sterkste zoude verzetten. Met den meesten spoed ging men tot de stemming over, waarbij het voorstel van den heer *Wilmot* met 96 tegen 93 stemmen werd aangenomen. Onwaarschijnlijk is het zeker niet, dat bij eene nadere beslissing over deze zaak, waarbij het Huis geheel voltallig zal zijn, dan den 25sten het getal zoude gekeerd, en het ministerie de meerderheid zal behouden.

— Den zestienjarigen koning van Spanje heeft de tweede lezing der fransche armwet voorgesteld, en met eene groote meerderheid doorgezet, daar de motie van lord *Londonderry* om de wet terstond te verwerpen, weinig bijval vond. [illegible] door den hertog van *Wellington*, lord *Lyndhurst* en anderen, [illegible] echter genoegzaam dat bij de behandeling in commissie gewigtige wijzigingen zullen worden voorgeslagen, zonder welke het zeer twijfelachtig is of de wet door hunne lordschappen zal aangenomen worden. — Den 22sten is in het genoemde huis weder over den ramptoestand der officieren en soldaten van het onthoudende britsche legioen in spaansche dienst gehandeld, bij welke gelegenheid de eerste minister, lord *Melbourne*, op nieuw verklaard heeft, dat de regering zelve voor die krijgslieden niets anders kon doen, dan bij de madridsche regering op het voldoen der schuldvorderingen van die ongelukkige krijgslieden aan te dringen.

— De eerste groote poging der Engelschen, om eene geregelde stoomvaart op Noord-Amerika te openen, is met gelukkig uitslag bekroond. De beide daartoe uitgeruste stoomschepen *Sirius* en *Great-Western* zijn, op den 23sten April, weinige uren na elkander, te New-York binnengeloopen. De *Sirius*, die uit Cork in Ierland was weggevaren en met storm te kampen heeft gehad, heeft den overtogt in zeventien dagen volvoerd. De *Great-Western*, die uit Bristol vertrokken was, meer door wind en weder werd begunstigd, heeft daartoe slechts 14 dagen besteed. De *Sirius* is, na een groot aantal reizigers aan boord te hebben genomen, van New-York naar Falmouth, alwaar dit schip den 22sten is binnengeloopen, in 18 dagen teruggekeerd. Ook de *Great Western* werd, volgens de laatste engelsche berigten, elk oogenblik terug verwacht. Dit schip heeft niet minder dan 250 reizigers aan boord. De gelukkige uitslag dezer proefneming heeft zoowel in Engeland als in Noord-Amerika eenen aangenamen indruk gemaakt. De maatschappij voor deze stoombootdienst heeft thans het gegeven tot het bouwen van een nieuw stoomschip, hetwelk in grootte alle vroegere zal overtreffen. Het zal [illegible] voeten lang zijn. [illegible] die van [illegible]

— Volgens de laatste berigten uit de Kanada's was het aldaar rustig. Na het ter dood brengen van twee opstandelingen, waren te Toronto geene verdere doodvonnissen tegen zulke lieden uitgevoerd, en men vleide zich, dat de meesten òf gratie zouden erlangen of ten minste met eene uitbanning vrij zouden gaan.

— Naar luid van brieven uit Noord-Amerika, had het gouvernement der Vereenigde Staten het voorstel der Mexicaansche regering aangenomen, om de beslissing der geschillen tusschen de beide republieken aan eene derde mogendheid op te dragen, zoodat alle vrees voor eenen op handen zijnden oorlog is verdwenen.

— Ter Londensche beurs, van den 24sten waren genoteerd: 3 pCt. geo. 94⅝; 5 pCt. Ned. W. S. 100⅞ à ¾; 2½ pCt. 54⅝ à ⅞; Spanje, 6ordons 21¾

DOOD VAN VORST TALLEYRAND.

Het onverwacht overlijden van den Nestor der Europische diplomatie, is misschien in de tegenwoordige oogenblikken van grooter gewigt, dan het zelfs op ieder ander tijdstip zoude zijn geweest. De man, die sedert den gedenkwaardigen val van den ouderen tak der Bourbons, gemanipleerd werd in alle moeijelijke omstandigheden, die door het viervoudig verbond Frankrijk poogde te ruineren tegen de overmagt der Noordsche Mogendheden, en er zoo gelukkig in slaagde, om bij ontzag naar buiten den vrede binnenlands te hebben bevorderen en den julij-troon te bevestigen; de man, die in de hagchelijke omstandigheden, waarin Frankrijk, ten opzigte van het constitutionele Spanje, zich bevond eenerzijds tegenover Engeland, dat aandrong op meer werkdadigen bijstand, anderzijds tegenover de Mogendheden, die met algemeenen oorlog dreigden, wanneer die bijstand het voorkomen eener gewapende tusschenkomst verkrijgen zoude (steeds de trouwe raadsman was van een schrander vorst; deze man is komen te overlijden op het tijdstip, dat, naar het gerucht wil, een congres over de regeling der spaansche zaken zoude gehouden worden, en waarbij Frankrijks belangen hem waren toebetrouwd. Steeds door voorzigtigheid geleid, vreesde hij de bemoeijingen met Spanje, als niet in Frankrijks belang zijnde, ten tijde van den inval van *Napoleon* in dit land. Een wijs leiden ons, dat, bij een gemeen overleg, de hoofdpunten zouden geregeld worden, om een aan dit door burgeroorlog uitgemergeld land, zoozeer noodige als gewenschte rust te hergeven. In de schets die wij gegeven hebben van de staatkundige loopbaan van vorst *Talleyrand*; *in extenso* medegedeeld door het *Journal de la Haye* N.o 122, hebben wij kortelijk uiteengezet, hoe bij dien hoogvlugen, en geslepenen diplomaat, het beginsel op den voorgrond stond, dat men zich niet door vooringenomenheid met deze of gene partij moet laten wegslepen, maar dat de staatsman, die uit liefde tot zijn land, het welzijn en de eer van hetzelve boven alles stelt; en ten doel heeft, zich verheffen moet boven de woelingen der staatspartijen, en met een onbevangen geest eene heilzame overeenkomst, zoodra het welzijn van den staat dreigt benaderd te worden. En hierin hervindt men een beginsel, zoo geheel aan eigen aan constitutioneel geregeerd wordende landen, waar de constitutie of het uitvloeisel is der nieuwere begrippen, of waar de staats-wet de uitdrukking is van de vroegere zeden en gewoonten en landswetten eens volks; waar vrijheidszin en liefde tot den geboortegrond boven aan de lijst van maatschappelijke en staats-burgerlijke deugden staan. Dit beginsel is geheel in strijd met dat, welke den grondslag uitmaken der meeste Duitsche en der groote Noordsche Mogendheden, als waar de vorst de spil is waar alles om draait, en waar de gehechtheid voor de dynastie, de hoogste pligt der onderdanen is. Zonderling genoeg werd dit meningmaal uit het oog verloren, bij de beoordeeling van het staatkundig karakter van vorst *Talleyrand*; die nimmer de leer zou onderschreven hebben, door het Hanoversch kabinet nog zeer onlangs uitgevaardigd, dat alle staats-ambtenaren, koninklijke geene koninks-ambtenaren zijn. Wanneer (*Talleyrand*) bij het congres van Weenen de belangen van Frankrijk ging voorstaan, was dat Frankrijk, hetwelk door den vijand was ingenomen, zonder dat hij, dat het behoud zijns gebiedsomvangs het was; en in die veege oogenblikken is die staat hem veel verschuldigd. Pleitende voor het behoud van den vrede, volgde *Lodewijk Philips* meestal zijnen raad, en heeft ons Vaderland onregt moeten ondergaan, door dat te vergedreven vasthouden van den vrede, bij de moeijelijk daar te stellen vereeniging van de nieuwere en verouderde staatsbegrippen in Europa, het was, noglans te voorzien, dat Frankrijk naar zijnen raad luisterende, de uitvoering der 24 artikelen zou gevorderd hebben van België, en hetzelve des noods daartoe zou gedwongen hebben. De houding die *Lodewijk Philips* ten deze heeft aangenomen; de lauwheid waarmede vorst *Leopold* de adressen der vertegenwoordiging heeft beantwoord, en die hij niet kon voorkomen noch afwijzen, zonder ongepopulair te worden, de vredelievende gezindheid van al de Europesche kabinetten, zelfs van Frankrijk niet uitgezonderd, eindlijk het door die vredelievendheid de consolidatie erlang van den julij-troon en van het voortduurend bestaan deron af hankelijk zijnde van België, dit een en ander schijnt ons nog te beloven, dat ook na het overlijden van vorst *Talleyrand*, de voorzigtigheid en het staatkundig beleid niet geweken zal zijn van koning *Lodewijk Philips*, wiens bekende schranderheid, juist daardoor is gebleken dat hij den grijzen staatsman niet vervangen kon; en dat alzoo het te lang uitgehangen geschil tusschen Nederland en België, eene eindelijke en met de traktaten overeenstemmende beslechting erlangen zal.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Onder den titel *Graphische Darstellung der scheinbaren Bahn der Kometen im Jahr 1833*, heeft de hoogleeraar in de wis- en natuurkunde aan het gymnasium te *Rudolstadt*, Dr. Gratz, een werk uitgegeven, dat, geschikt zijnde tot bevordering der wetenschap, tevens voor de bevatting van het algemeen ingerigt is. Voor Copernicus en Kepler kende men slechts den schijnbaren loop der planeten, en zelfs heden ten dage kunnen weinig personen zich eene regtbaan in de zonderlinge krommingen die zij beschrijven voorstellen. De heer Gratz nu heeft de bedoeling gehad, om den loop dier *Mercurius*, *Venus*, *Mars*, *Jupiter*, *Saturnus* en *Uranus* gedurende 1833 volgen, naauwkeurig aan te wijzen, voorts de betrekking die deze planeten op zekere tijdstippen van het jaar op de vaste sterren en de zon hebben alsmede hare onderlinge betrekkingen. De planeten *Vesta*, *Ceres*, *Juno* en *Pallas*, die om het het oog onzigtbaar zijn, heeft de schrijver vermeend ter zijde te kunnen laten. Zijn vernuftig uitgedacht plan, om dit een en ander duidelijk voor oogen te stellen, onderscheidt zich door eenvoudigheid en naauwkeurigheid. — Het kenmerk van den tegenwoordigen tijd, om bij elke gelegenheid die de openbare belangstelling trekt, de toonkunst, als het middel tot de bijeenbrenging van gelden, ter hulp te roepen, is vooral in *Duitschland*, waar die kunst zoo vele beoefenaars vindt, en in den laatsten tijd bijzonder te *Frankfort*, blijkbaar geweest. In het letterkundig gedeelte van een der bladen dier stad, leest men daaromtrent de volgende niet onbehaaglijke afschildering: Het is hartverheffend tot een tijd te behooren, waarin men de kunst werken volbrengen ziet die buiten den door haar gegeven spoorslag bezwaarlijk tot stand zouden gekomen zijn, waarin de kunstenaar slechts zijne banier heeft te verheffen, om terstond alle standen gelijk te maken en als tot één doel te doen zamenwerken. De toonkunst, namelijk, is de veldkreet, die de borstwering der menschelijke harten vere overt, nog vóór haar werkelijke kamp met zang en werktuigen een aanvang heeft genomen. Voor monumenten, inrigtingen, en waar het te pas komt, om tranen te droogen, heeft Europe in de laatste jaren grootere sommen bijeengezongen en geblazen, dan wellicht alle andere kunstgoden. Opera's, kerk- en kamerconcerten, kapellen, zang-, instrumentaal- en militaire muzijk-genootschappen, lieder en tafelkransen zijn zoovele tooverroeden om het metaal uit koffers en kisten te bezweren. Voor Mozart's gedenkstuk alleen zal binnen kort de daarvoor vereischte som van 20,000 flor. bijeengemuzijceerd zijn. Naar eene vroegere berekening te *Salzburg* opgemaakt, is door drie en twintig steden in het vorig jaar langs dien weg, eene som van 10,314 flor. gewonnen. In de jaarboekap van *Frankfort* zal derhalve de vermelding eene eervolle plaats bekleeden, dat sedert Januarij ll. door den kapelmeester C. Guhr, in vier concerten - deels voor Mozart's gedenkstuk, deels voor de armen van *Frankfort*, deels voor de ongelukkigen van *Pesth* en *Mexio* - 9,269 flor. bijeengebragt is. En toch klaagt men heden ten dage over humaniteit, geld, en beleid om de regte springveeren te doen werken." De hier bovengenoemde kapelmeester Guhr heeft van den keizer van *Oostenrijk* de middelbare gouden medaille van verdiensten bekomen, als een blijk van keizerlijke erkentelijkheid voor zijne bemoeijingen tot ondersteuning der ongelukkige bewoners van *Pesth*. — De jongste Leipziger Paaschmiscatalogus bevat een getal van 3223 boeken en vlugschriften van wetenschappelijken en gemengden inhoud, 419 werken in vreemde talen, 166 romans, 41 dramatische geschriften; het getal der land- en sterrekundige kaarten bedraagt 102; in het geheel 3951 geschriften, waarvan er 305 buitenslands zijn verschenen en de overige in *Duitschland*; *Zwitserland*, *Hongarye* en de niet tot den Duitschen Bond behoorende Pruisische Staten daaronder gerekend. 519 uitgevers hebben bijdragen tot deze verzameling gezonden, en wel uit *Pruissen* 1052 (*Berlijn* alléén 432), het koningrijk *Saksen* 789 (*Leipsig* 703), *Beijeren* 439; *Wurtemberg* 252 (*Stuttgart* 203) en *Oostenrijk* 225 (*Weenen* 136) boekwerken.

Italie. — Te *Turyn* overleed den 16den Maart ll., de ridder C. E. Boucheron, sedert 1804 hoogleeraar in de latijnsche welsprekendheid aan het Lyceum te *Turyn*, en sedert 1811 aan de koninklijke Universiteit, welke betrekking hij tot aan zijnen dood bleef bekleeden. Door hem werden in het latijn de biographien van den graaf D. Priocca, den abt T. Valperga Caluzo en andere geschreven. Hij munttte uit in de vervaardiging van latijnsche lijkopschriften. Zijn leerling, de professor Vallauri, gaf onlange te *Turyn* een bundel in het licht, waar de voornaamste dier opschriften in opgenomen zijn.

Zweden. — De franschelgeleerde X. Marmier, die zich door zijn' togt naar *IJsland* een naam heeft gemaakt en laatstelijk door *Zweden* reisde, heeft bij een afscheidingsgehoor, dat hij den 6den dezer te *Stokholm* had, van koning Karel Jan een' gouden eerepenning met 's konings borstbeeld en met het randschrift: *Karel XIV. Johann aan X. Marmier*, ten geschenke bekomen. De gezegde geleerde zal zich in een der Noorweegsche havens aan boord der korvet *la Recherche* begeven, om den nieuwen togt naar de Noordpoolstreken mede te maken. Ook eenige Zweedsche en Noorweegsche geleerden zouden hem vergezellen. — Uit *Stokholm* wordt van het begin dezer maand geschreven, dat de afgeloopene winter op *IJsland* en de grenzen van *Lapland* hierop zacht, doch in de meer oostelijke streken daarentegen veel strenger is geweest. Op *Schonen* was het land den 20sten April nog dik met sneeuw bedekt. In *Zweden* waren in de eerste dagen van Mei de rivieren nog met ijs bezet, schoon men te *Stokholm* reeds 12 tot 15 centigr. warmte had. De afgeloopene winter bevestigde overigens weder te meermalen gemaakte opmerking, dat wanneer de winter in *Denemarken* streng is, dezelve zacht is in *Ysland*, en omgekeerd.

Frankrijk. — In de zitting der Akademie van Wetenschappen van den 21sten ll. is de twist tusschen de heeren Pelouze en Dumas gerezen, ten gevolge van de voorlezing door den eerstgenoemde van den brief der zweedschen geleerden Berzelius, waarin deze het stelsel van den heer Dumas over de organieke scheikunde ten sterkste aantast, met eene wederlegdsche verklaring geëindigd, dat in de tusschen hen beiden plaats gehad hebbende woordenwisseling de regels, die onder geleerden en welopgekende aanbiedingen behooren te worden betracht, in acht waren genomen. De heer Dumas heeft daarna voor de leden der Akademie, zijne verantwoording, nopens de door den heer Berzelius tegen hem ingebragte beschuldigingen ten einde gebragt. — Bij den boekhan-

plaar Ponce Leras te *Parijs* is onlangs verschenen een *Essai de psychologie physiologique, ou explication des relations de l'ame avec le corps* (1 deel in 8°); waarvan de schrijver is de heer C. Chardel. Het doel der physiologische psychologie is de verbinding en overeenbrenging der natuurkundige met de zedelijke waarheden. De schrijver heeft in onze tegenwoordige kennis het middel gezocht, om de wederzijdsche betrekkingen tusschen ziel en ligchaam te verklaren; maar overtuigd zijnde geworden, dat de natuurkundige wetenschap slechts eene reeks van onderzoekingen en vooronderstellingen, zonder wezenlijke theorie oplevert; dat de physiologie dezelve mist, en dat de psychologie geen theorie zal kunnen bezitten vóór dat men weet, wat hetgeen is dat het leven uitmaakt, heeft hij de beoefening der natuur te baat genomen, en is bij door een nieuw onderzoek op de gedachten gekomen, dat de zon en de aarde twee onderscheidene beginselen uitmaken, die zich vervolgens in de vorming der ligchamen vereenigen; meenende de schrijver, dat dit stelsel het eenige middel is om voor de natuurkunde, de physiologie en psychologie eene voldoende theorie te vinden.

Nederland. — Op den 10den dezer is door den Akademischen Senaat aan de Leidsche hoogeschool, op voordragt van de faculteit der beoefenaren der wijsbegeerte en fraaije letteren, *honoris causa* (eershalve) tot *Philos. Theor. Mag. et Litt. Hum. Doctor* benoemd de WelEerw. zeer Gel. heer Gilles Dionysius Jacob Scheuer, Predikant te Lage-Zwaluwe, bekend door zijne latijnsche verhandeling over de verdiensten van Baltr. Huydecoper voor onze Nederlandsche taal, reeds in 1830 bij de faculteit vervaardigd met goed bekroond, ook nog door meer andere geschriften over vaderlandsche geschiedenis, oudheden en letteren gunstig bekend. — Blijkens het overzigt van de weerkundige waarnemingen gedurende het vorig jaar op Halfweges *Amsterdam* en *Haarlem*, op den huize *Zwanenburg*, opgemaakt door den heer P. de Leeuw, is de hoogste stand van den *Barometer* gevuld den 14. October 's middags en 's avonds, te weten 29 — 8¼; de laagste stand, den 1. November, 's avonds ten 7 ure, namelijk 27 — 9 lijnen; de hoogste stand van den *Thermometer* is voorgekomen den 20. Augustus, 's namiddags ten 2 ure, te weten 82 gr. Fahr.; de laagste stand, den 7. Februarij, den 22. en 23. Maart, 's morgens, namelijk 4 gr. Fahr. De hoeveelheid gevallen *water* heeft bedragen 301 lijnen; van uitgewasemd water, 212 lijnen. De *Luchtsgesteldheid*, driemaal daags waargenomen, heeft de volgende verschijnselen opgeleverd: 158 maal helder; 540 m. bewolkt; 91 m. betrokken; 153 m. bew. en heer., buijig met regen; 42 m. bew. en heer. sn., hagel; 16 m. bew. en listr., mist, reg.; 88 m. bew. en heer., mist, damp.; 9 m. bew., reg., donk. en weerlicht; 6 m. bew. en heer., weerl. De hoofdstreken der *winden* zijn in 1837 op de volgende wijze aangeteekend: 136 maal zuid; 228 m. Z. W.; 184 m. west; 97 m. N. W.; 155 m. Noord; 157 m. N. O.; 64 m. Oost; 70 m. Z. O. Naar eene andere waarnemingswijze, opgemaakt buiten *Haarlem*, heeft de gemiddelde hoogte des Thermometers in 1837 bedragen 49 gr. 47 min., dus niet volkomen een graad lager dan in 1836, ruim een graad lager dan in 1835, doch omtrent 4 graden lager dan in 1834.

Te Amsterdamsche Beurs van gisteren (25 dezer) was de notering als volgt: Ned. Werk. Schuld ½ pCt. 59 7/8 — 1/2; dito 5 pCt. 101 ½; Kamb. f 25; Amort. Synd. 95 ½; Handelm. 187 ½ 3/8 5/8; O. I. 5 pCt. 99 3/4; Ardin. 85 ¾ 21 3/8 5/8 ¼; Uitgest. 6; Columg. 18 ½; Prämien 14 ¼; Bras. 81 80 ½.

KAMP BIJ BEIJEN.

Aan de WINKELIERS, TAFEL- en KOFFIEHUISHOUDERS, en, welke gedurende den tijd, waarop het Kamp bij *Beijen* in dit jaar betrokken zal worden, PLAATSEN wenschen te bekomen, en aan de Eigenaars der reeds daarstaande, die dezelven eerder zouden willen betrekken, wordt bekend gemaakt, dat zij daartoe de vergunning zullen moeten vragen tusschen den 1sten en den 20sten Junij aanstaande bij den WelEd. Gestr. Heer J. J. DE MOULIN, Kapitein bij den Generalen Staf, als belast met het doen in gereedheid brengen dier legerplaats.

MORGEN, Zondag 27 Mei, in den namiddag, zullen er bij speel weder aan het *Huis ten Bosch*, bij A. F. Oonincx, door de Stafmuzikanten van het 1e Bataillon Jagers, in en voor *Elten* gegarnisoend, verscheidene schoone MUZIEKSTUKKEN worden uitgevoerd.

Amortisatie-Syndicaat.

Administratie der Domeinen, Weeren, Kwartieren, enz.

PROVINCIE NOORD-BRABANT. AGENTSCHAP BREDA. EERSTE BESSOEN.

VERPACHTING VAN

GRASGEWAS.

De AGENT van het Domein te *Breda*, als daartoe behoorlijk gemagtigd, zal op Donderdag den 7 Junij 1838, des voormiddags ten 11 uren, in Herberg van L. VAN LEPEN, te *den Zandberg*, buiten de Ginnekenpoort te *Breda*, en ten overstaan van den Notaris Mr. E. R. VAN NAERSSEN, residerende te *Breda*, publiek verpachten:

het GRASGEWAS van de Fortificatien der Vesting *Breda*, in 24 perceelen verdeeld, en zulks voor het saizoen van 1838.

De Konditiën van Verpachting liggen ten Kantore van den Agent voor een ieder ter lezing.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

*** Burgemeester en Wethouders der Stad *Oosterhout*, zullen, onder nadere approbatie van den Stedelijken Raad, op Vrijdag den 8. Junij 1838, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Heer G. De SANGSTER, in de *Pelikaan*, te *Oosterhout*, den minstdoende Aannemeer:

Het MAKEN van eenige HERSTELLINGEN aan den STADS-TOREN, met de Levantie van alle de daartoe benoodigde Materialen.

Zullende het Bestek van heden af aan ten Stads-Secretarij ter inzage liggen.

Oosterhout, den 8. Mei 1838.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
F. L. DE COTTIGNIES.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris,
B. LUKWEL.

Openbare Vrijwillige Verkooping.

SEBASTIAAN KOLPHUIS VAN GENDEREN, openbaar Notaris, residerende te *Prinsenhage*, Kantoor *Wijnkoop*, zal voor zijn principaal, in het na te melden huis te *Baardwijk*, op Dingsdag den 29. Mei 1838, 's namiddags 5 ure, finaal publiek

VERKOOPEN:

1°. Een HUIS, voorzien van onderscheidene Kamers, waaronder eene zeer ruime Gelagkamer, voorts Keuken, Kelder, Stal, met Erve, Tuin, Land en Molenberg, staande en gelegen te *Baardwijk*, nabij den Overlaat, waarin de Tapperij met goed succes wordt uitgeoefend, te zamen groot 70 Roeden, 34 Ellen, Kadaster Sectie E, N°. 285 tot en met 290.

Op dit Goed heeft bevorens de Koren-Windmolen van *Baardwijk* gestaan, en daaraan behoord, wordende hetzelve metsteen verkocht met alle voordarige regten tot het Gemaal en den Wind, als ook eene Molen maar eenigsins mogten hebben behoord, en welke bij den tegenwoordigen Eigenaar, bij aankoop van dit Goed,

Ingezet op . . . . f
Verhoogd op . . . »

2°. Een perceel TEELAND, gelegen te *Baardwijk*, tegenover het eerste perceel, groot 29 Roeden, 70 Ellen, Kadaster Sectie E, Nummer 297.

Ingezet op . . . f 245-00.

Vervolgens beide papieren in massa opgeveild zijnde, zijn dezelve

Ingezet op . . . f 2970-00
en Verhoogd . . . » 30-00

Nadere informatien te bekomen ten Kantore van voormelden Notaris.

ZIET HET VOORT.

STOOMBOOTEN

VAN DE

KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Korende voortaan dagtijds tusschen NIJMEGEN, ROTTERDAM, HAGE, enz.

Van NIJMEGEN naar ROTTERDAM en 's HAGE, alle dagen 's morgens ten 7 ure, en

Van ROTTERDAM naar NIJMEGEN, alle dagen, 's morgens ten 6 ure.

Zullende dadelijk bij aankomst te *Rotterdam* een geschikte DILIGENCE gereed zijn, om de Passagiers naar 's Hage te vervoeren, terwijl 's morgens ten half vier ure de Diligence bij de STAAS op de [illegible] te *Rotterdam* aan te komen.

STOOM-JAGT

PRINSES MARIANNE.

Van MIDDELBURG naar ROTTERDAM,

Mets en *Jungius*, Commandeurs.

Van MIDDELBURG, Woensdag 30 Mei, 9 uur.
Dingsdag op 's morgens 3 uur.
Vrijdag op 's morgens 3 uur.
Zondags 8 uur.

Van ROTTERDAM, Donderdag 31 Mei, 9 uur.
Zaterdag op 's morgens 3 uur.
Maandag 3 uur.
Dingsdag 7 uur.

Te Breda, bij BROESE en COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers